

PRESUDA SUDA

30. siječnja 1985.(*)

„Načelo primjene jednakih plaća za muškarce i žene”

U predmetu C-143/83,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupa njezin pravni savjetnik Johannes Føens Buhl, u svojstvu agenta, s izabranom adresom kod Manfreda Beschela, člana pravne službe Komisije, zgrada Jean Monnet u Luxembourg, u, Luxembourg,

tužitelj,

protiv

Kraljevine Danske, koju zastupa Laurids Mikaelsen, pravni savjetnik pri Ministarstvu vanjskih poslova, s izabranom adresom za dostavu kod otpravnika poslova Danske, Iba Bodenhagena, pri Veleposlanstvu Kraljevine Danske, 11 B, boulevard Joseph-II u Luxembourg, u, Luxembourg,

tuženika,

povodom tužbe radi utvrđenja da time što u propisanom roku nije usvojila mjere potrebne za provedbu Direktive Vijeća 75/117/EEZ od 10. veljače 1975. o usklađivanju zakonodavstava država članica o primjeni načela jednakih plaća za muškarce i žene (SL 1975., L 45, str. 19.), Kraljevina Danska nije ispunila obveze koje ima na temelju Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: Mackenzie Stuart, predsjednik, O. Due i C. Kakouris, predsjednici vijeća, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot i R. Johet, suci,

nezavisni odvjetnik: P. VerLoren van Themaat,

tajnik: P. Heim,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevom podnesenim tajništvu Suda 18. srpnja 1983. Komisija Europskih zajednica je, na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u, podnijela tužbu radi utvrđenja da Kraljevina Danska, time što u propisanom roku nije usvojila mjere potrebne za provedbu Direktive Vijeća 75/117/EEZ od 10. veljače 1975. o usklađivanju zakonodavstava država članica o primjeni načela jednakih plaća za muškarce i žene (SL 1975., L 45, str. 19.), nije ispunila obveze koje ima na temelju Ugovora o EEZ-u.
- 2 Ta direktiva, donesena na temelju članka 100. Ugovora, u određenoj mjeri pojašnjava materijalan doseg članka 119. a, osim toga, propisuje i različite odredbe namijenjene, u biti, poboljšanju pravne zaštite radnika kojima je eventualno nanesena šteta zbog neprimjene načela jednakih plaća. U tom pogledu, njezin članak 1. prvi stavak određuje:

„Načelo jednakih plaća za muškarce i žene iz članka 119. Ugovora [...], podrazumijeva uklanjanje svake diskriminacije na temelju spola s obzirom na sve aspekte i uvjete nagrađivanja za jednaki rad odnosno rad kojemu je pripisana jednaka vrijednost.” [neslužbeni prijevod]
- 3 Članak 2. navedene direktive obvezuje države članice da u svojim nacionalnim pravnim sustavima usvoje „mjere koje su potrebne kako bi se svim radnicima koji se smatraju oštećenima zbog neprimjene načela jednakih plaća omogućilo da zaštitu svojih prava traže u sudskom postupku nakon što su se eventualno obratili drugim nadležnim tijelima” [neslužbeni prijevod].
- 4 Direktiva se trebala provesti, u skladu s njezinim člankom 8., u roku od godinu dana nakon njezine izmjene. Budući da taj rok, što se tiče Kraljevine Danske, istječe 12. veljače 1976., ona je donijela Zakon br. 32 od 4. veljače 1976. o jednakoj plaći za muškarce i žene (*Lovtidende A*, str. 64.) čiji članak 1. određuje:

„Svaki poslodavac koji je zaposlio muškarce i žene da bi radili na istom radnom mjestu, na temelju ovoga zakona, za jednaki rad im mora isplatiti jednaku plaću („*samme arebejde*”) ako to već nije bio obvezan učiniti na temelju kolektivnog ugovora.”
- 5 Komisija smatra da dansko zakonodavstvo ne ispunjava sve obveze koje proizlaze iz Direktive 75/117 utoliko što, prvo, ono poslodavca obvezuje da muškarcima i ženama isplati jednaku plaću samo za jednaki rad, a ne i za rad kojemu je pripisana jednaka vrijednost i, drugo, ono ne predviđa pravni lijek koji zaposlenicima kojima je nanesena šteta zbog neprimjene načela jednakih plaća za rad jednake vrijednosti omogućava ostvarivanje njihovih prava.
- 6 Nasuprot tomu, danska vlada smatra da sadržaj danskog prava potpuno odgovara direktivi. Naime, dansko pravo jamči jednaku plaću ne samo za jednaki rad nego i za rad jednake vrijednosti.

- 7 U tom pogledu danska vlada najprije precizira da navedeni Zakon od 4. veljače 1976. predstavlja samo dodatno jamstvo načela jednakih plaća, za slučaj kada to načelo već nije zajamčeno na temelju kolektivnih ugovora. Međutim, kolektivni ugovori koji uređuju većinu radnih odnosa u Danskoj, jasno podržavaju ideju da se načelo jednakih plaća primjenjuje i na rad jednake vrijednosti. To se tumačenje osobito temelji na ugovoru iz 1971. koji je sklopljen među glavnim organizacijama na tržištu rada i koji izričito određuje da „jednaka plaća znači da se za rad jednake vrijednosti isplaćuje jednaka plaća, neovisno o spolu”. Tu praksu osim toga potvrđuje arbitražna odluka predsjednika Statens forligsinstitution i arbejdsstridigheder (Državno tijelo za mirenje u radnim sporovima) od 8. prosinca 1977., u kojoj arbitar primjenjuje načelo jednakih plaća za rad „jednake vrijednosti što se tiče proizvodnje na radnim mjestima”.
- 8 Valja priznati da je državama članicama dopušteno da brigu o ostvarivanju načela jednakih plaća prepuste prvenstveno socijalnim partnerima. Ta ih mogućnost ipak ne oslobađa obveze da prikladnim zakonodavnim i drugim mjerama osiguraju da svi radnici u Zajednici mogu uživati punu zaštitu predviđenu direktivom. Državno jamstvo mora nastupiti u svim slučajevima kada djelotvorna zaštita iz bilo kojeg razloga nije drukčije osigurana, a osobito kada radnici o kojima je riječ nisu članovi sindikata, kada sektor o kojemu je riječ nije obuhvaćen kolektivnim ugovorom ili kada takav ugovor ne jamči u potpunosti načelo jednakih plaća.
- 9 U tom pogledu sporan danski zakon nema jasnoću i preciznost nužnu za zaštitu dotičnih radnika. Čak ako se priznaju tvrdnje danske vlade prema kojima je primjena načela jednakih plaća za muškarce i žene, u širem smislu koji zahtijeva direktiva, osigurana u okviru kolektivnih ugovora, nije dokazano da je jednaka primjena tog načela zajamčena radnicima čija prava tim konvencijama nisu utvrđena.
- 10 Budući da ti radnici nisu sindikalno organizirani i da rade kod malih i srednjih poduzetnika, valja osobito i pozorno voditi računa o tomu da budu zajamčena njihova prava koja imaju na temelju direktive. Stoga načela pravne sigurnosti i zaštite pojedinaca moraju biti oblikovana nedvosmisleno kako bi se osobama o kojima je riječ omogućilo da jasno i precizno znaju svoja prava i obveza, a nacionalnim sudovima da osiguraju njihovo poštovanje.
- 11 U ovom slučaju očito je da tekst danskog zakona ne ispunjava te uvjete u mjeri u kojoj načelo jednakih plaća uspostavlja ne spominjući rad jednake vrijednosti, čime ograničava doseg tog načela u odnosu na njegov doseg u direktivi. Činjenica da je, u obrazloženju nacrtu zakona, danska vlada izjavila da je izraz „jednaki rad” u Danskoj tumačen u tako širokom smislu da dodatak izraza „rad kojem je pripisana jednaka vrijednost” ne bi značio nikakvo stvarno proširenje, nije dostatna da bi se osigurala odgovarajuća obaviještenost dotičnih osoba.
- 12 Relevantnost tih razmatranja ne mijenja se zbog činjenice da je danska vlada, tijekom pripremnih radova koji su doveli do donošenja Direktive 75/117, u zapisnik Vijeća upisala izjavu da „Danska smatra da u sustavu danskog radnog prava može nastaviti koristiti izraz 'jednaki rad'”.

- 13 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda na takve se jednostrane izjave ne može pozivati radi tumačenja akta Zajednice, kada objektivni doseg pravila koja donose zajedničke institucije ne mogu promijeniti pridržaji ili prigovori koje su države članice mogle izjaviti tijekom njihove pripreme.
- 14 Stoga valja zaključiti da Kraljevina Danska nije ispunila svoje obveze koje proizlaze iz članka 1. drugog stavka Direktive 75/117, jer u tekstu Zakona br. 32 od 4. veljače 1976. nije proširila načelo jednakih plaća na rad jednake vrijednosti. Budući da to utvrđenje podrazumijeva da radnicima koji se smatraju oštećenima zbog neprimjene tog načela u slučaju rada jednake vrijednosti, navedeni zakon nije stvarno omogućio da zaštitu svojih prava traže u sudskom postupku u skladu s člankom 2. Direktive, o tom se prigovoru ne treba posebno odlučivati.
- 15 Treba dodati da su na raspravi izražene sumnje što se tiče uvjeta postavljenog u članku 1. danskoga zakona, prema kojemu se načelo jednake plaće za jednaki rad mora ocjenjivati samo „na istom radnom mjestu”. Međutim, budući da Komisija nije istaknula taj prigovor, o tomu ne treba odlučivati.
- 16 Zbog svih tih razloga treba utvrditi da time što u propisanom roku nije usvojila sve potrebne mjere potrebne za provedbu Direktive Vijeća 75/117/EEZ od 10. veljače 1975. o usklađivanju zakonodavstava država članica o primjeni načela jednakih plaća za muškarce i žene, Kraljevina Danska nije ispunila obveze koje ima na temelju Ugovora o EEZ-u.

Troškovi

- 17 Na temelju članka 69. stavka 2. Poslovnika stranka koja ne uspije u postupku dužna je snositi troškove. Budući da tuženik nije uspio u postupku, valja mu naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog,

SUD

proglašava i presuđuje:

- 1. Time što u propisanom roku nije usvojila sve mjere potrebne za provedbu Direktive Vijeća 75/117/EEZ od 10. veljače 1975. o usklađivanju zakonodavstava država članica o primjeni načela jednakih plaća za muškarce i žene, Kraljevina Danska nije ispunila obveze koje ima na temelju Ugovora o EEZ-u.**
- 2. Kraljevini Danskoj nalaže se snošenje troškova.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgju 30. siječnja 1985.

[Potpisi]

* Jezik postupka: danski

RADNI PRIJEVOD